

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Sulov. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”
400

INSERTII
se primesc dupa tariful la Administratia ziarului si la toate agentiile de publicitate.

Abonamente:
Pe un an . 760 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NATIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineata

3 Lei ex.

Alegerile pentru Camerele Agricole

— Indrumări pentru cultivatorii de pământ —

Arad, 14 Aug.

Au avut puilejul să ne ocupăm de larg, în coloanele ziarului nostru, de noua reformă votată în ultima sesiune a parlamentului, prin care se instituie, în toată țara, pe județe, Camere Agricole, având ca atribuțiune exclusivă dezvoltarea celor trei ramuri importante de producție: agricultura, creșterea vitelor și exploatarea pădurilor.

Rolul acestor Camere, fixat prin legea de curând votată, este cu atât mai însemnat, cu cât sunt prevăzute cu puteri largi în ce privește măsurile ce sunt de luat pentru sporirea producției și cu dreptul de ași da avizul asupra tuturor chestiunilor care ating interesele agricole, zootehnice și forestiere.

În puține cuvinte, Camerele Agricole vor deveni îndreptăritorii bunei stări a gospodăriei agricole din fiecare județ și apărătorul de fiecare moment al intereselor muncitorilor de pământ.

Dar pentru ca aceste așezăminte să-și poată îndeplini cu folos chemarea am arătat că este absolut necesar ca nici-o preocupare streină de nici-un fel intereselor agriculturii să nu turbure funcționarea lor și, mai ales, la alegerea consiliului să nu se țină seama decât de vrednicia și priceperea în ale agriculturii a acelor cari cer încrederea agricultorilor. Numai o Cameră compusă din oameni competenți poate asigura apărarea intereselor agricultorilor și orice amestec strein nu poate aduce decât pagube și nu face decât să pună piedici înfăptuirii gândului bun al aceluia care a întocmit legea pentru înființarea acestor Camere.

Mai cu osebire guvernul, prin declarațiile făcute prin presă și parlament de către domniile miniștri, a arătat că, atunci când a prezentat legea Camerelor Agricole, n'a înțeles că ea poate servi drept obiect de lupte politice, socotind că politica trebuie să înălțurată cu desăvârșire acolo unde e vorba ca să lucreze împreună oameni competenți, indiferent de culoarea lor politică.

Hotărârea aceasta a guvernului, menținută încă din primul moment al prezintării legii pentru crearea acestor instituții, a găsit deplina aprobare a tuturor celor cari se interesează, în afară de luptele de partid, de buna stare a gospodăriilor rurale.

Din nenorocire nu toată lumea a rămas de acord asupra acestui adevăr. Grupări politice de opoziție, pentru cari nu există, în nici-o chestiune de interes obște, decât desertăciunea împlinirii unor ambițiuni de cele mai multe ori nejustificate, au găsit cu cale să strămute alegerile pentru Camerele Agricole, pe tărâmul politic. Cu alte cuvinte, țin cu orice chip să nimicească roadele prevăzute de legiuitor prin întocmirea acestor așezăminte. Ne facem o datorie față de alegători, arătând că partidul care lucrează împotriva intereselor țărănimii prin încercarea de a face politică la alegerile pentru Camerele Agricole, este tocmai acela care își dă numele de țărănist. Conducătorii acestui partid zis țărănist, mână de gânduri ascunde împotriva orânduirilor țării, au întâmpinat pe cei din partidul naționalist cu propunerea de a lupta în tovarășie la aceste alegeri spre a scoate din urmă pe oamenii lor. Și asta nu pentru grija ce

o poartă țărănilor și cultivatorilor de pământ, — căci trebuie să se știe că ei au ridicat glasul în Cameră împotriva legii — ci pentru împlinirea gândurilor lor streine de nevoile norodului muncitor de pământ. În multe județe, naționalistii ghicindu-le planurile, n'au primit tovarășia, dar în altele, s'au lăsat ademeneți de făfărnicia țărănistă, iar partidul dui general Averescu a respins pe toată linia propunerea țărăniștilor.

Cei cari umblă pieziș și nu caută altceva decât biruințe politice, încearcă și în județul nostru să strice bunaorânduire a Camerelor Agricole.

Oamenii de bine însă, acei pe cari îi doare nevoile țărănimii, au întocmit o listă cetățenească de bărbați pricepuți, în stare de a face ceva pentru agricultură cu puterea pe care le-o dă legea, și această listă, sprijinită de marea mulțime a celor cari nădăjduesc o îmbunătățire a gospodăriilor lor este compusă astfel:

1. Dr. Ion Robu, pomicultor și primar al orașului Arad.
2. Axente Secula proprietar și agricultor, comuna Șiria.
3. Gheorghe Froyilă agricultor, comuna Agris.
4. Hanciu Ion, sătean agricultor, Dumbrăvița.
5. Dr. Sever Ispravnic, mare viticultor și avocat Arad.
6. Dumitru Anastasia agronom, Arad.
7. Dr. Alexandru Lazar, mare agricultor, Chișinău.
8. Halmagean Pavel, sătean agricultor Crocna.
9. Preotul Petru Neimet agricultor-agronom Șelina.
10. Dr. Aurel Novac, agricultor și avocat Pecica.
11. Lazar Patcu, mare viticultor Păcoș.
12. Dimitrie Micu, învățător agricultor Șelina.
13. Conopy Columba, mare agricultor, Olvos.
14. Alföldy Paul, agronom și directorul reuniunii agricultorilor Arad.
15. Bonța Pavel, sătean agricultor, Ineu.
16. Ruja Vasile, sătean agricultor Șimand.
17. Felix Carol Găner, sătean agricultor Sf. Ana.

Precum se vede, pe această listă, care poartă semnul crucii (+), stau alături oameni de credințe politice deosebite, pe cari îi unește numai dragostea pentru buna stare a muncitorilor de pământ, fără ca vre unul să se lepede de partidul din care face parte. Printre aceștia se află și d. Axente Secula, proprietar și agricultor în comuna Șiria, care se știe că este membru al partidului naționalist. Acest candidat a socotit, cu drept cuvânt, că interesele de partid n'au ce căuta acolo unde este vorba de îndreptarea nevoilor obștești și a trecut alături de cei pe cari îi socotește ca vrednici să îndeplinească cu gând curat tot ce se cere dela conducătorii Camerelor Agricole. Și totuși, mai departe, d. Secula rămâne ca membru al aceluiași partid din care a făcut și până acum parte.

Pe lista cetățenească, întocmită astfel ca să mulțumească pe toată lumea, sunt reprezentate toate clasele: agricultori, învățători, preoți și cetățeni minoritari a căror pricepere pe tărâmul agricol nu este de nimeni tăgăduită. În afară de asta, pe lista cetățenească sunt reprezentate toate

plășile din județ, pentru că în Consiliul Camerelor să poată fi apărate deopotrivă nevoile tuturor plășilor, iar nu să fie lăstate, în părăsire plășile fără reprezentanți.

Alegătorii vor avea să judece între lista de mai sus alcătuită numai în vederea nevoilor agriculturii și lista partidelor politice cari au fost împotriva votării acestei legi. Cum vor putea munci sincer și cu foloșele niște oameni cari n'au voit să ființeze așezămintele Camerelor Agricole? Pentru aceste motive, partea covârșitoare a alegătorilor din județul nostru va vota pentru lista cetățenească ce poartă semnul crucii.

NOTE

Dușmanii ce nu s'au potolit încă

Arad, 14 Aug.

Odată cu demobilizarea generală a armatei noastre, noi, românii, am demobilizat și sufletele. Ura noastră legitimă de altcum s'a prăschimbă repede în milă, și granițele patriei noastre devastate și scătuite, s'au deschis larg celor ce-și caută un adăpost pentru munca lor.

Așa se explică invazia străinilor cari au luat și iau pâinea dela gura muncitorilor indigeni. Germanii, dintre aceia pe care războiul l-a purtat pe acesta melezguri, s'au întors după țările săvârșite pe aici, s'au întors după lucrarea ostilităților să-și câștige între granițele noastre pâinea de toate zilele.

Ospitalitatea românească nu s'a desmințit cu nimic nici de astăzi. Străinii veniți în noi s'au tot prigonit și de autorități, și de populația țării. Nu li s'a arătat de către nici un Român nici cel mai mic semn de dușmănie, ca și când niciodată n'ar fi existat vreun conflict între aceste națiuni.

Care a fost însă răspunsul foștilor vrăjmași la această admirabilă atitudine românească? Cetățenii români în trecere prin Ungaria, Germania și Austria erau și sunt încă șicanați fără motiv. Studenții români dela Universitățile germane sunt supuși unui regim special de foști inamici și îngreunat cu fel de fel de taxe cari le fac imposibilă frecventarea Universităților în Germania.

Foștii cetățeni ai împărăției lui Wilhelm al II-lea, după ce în războiul mondial, au maltrat în chipul cel mai barbar populațiile din țările pe unde au trecut, continuă și acum să aplice represiile cetățenilor țării lor foște inamice. Ura teutonă, austriacă și furia maghiară au vreau parcă să demobilizeze.

Zilele trecute a locat din viață la București un distins medic român, care suferea de stomac și trebuia să se supună unei grave operații.

Acest medic a alergat la Viena la un faimos specialist, care urma să-l facă această operație. Savantul austriac i-a cerut suma de 150.000 lei cu toate că-l știa pe client medic. Medicul nostru a insistat înzadar. Marele specialist — poate chiar înfocat umilitat... pe hârtie — l-a respicit medicului român:

„Vă consider ca fost inamic și Vă tratez în consecință!”

Dai Dai!
La Viena, chiar și în lumea somităților medicale, oamenii se împart în amici și foști inamici. Aceștia din urmă trebuie să plătească aume enorme pentru a fi tratați de oamenii „Kulturului” german.

Și totuși noi vindem tuturora cu aceeași preț grăul nostru. Iomșile și petrolul nostru.

Noi nu mai împărțim Europa în prieteni și dușmani.
Se vede că ilustrii avânti ai lumii germane au în epuț să întrecă în spirit negustoresc pe cei mai isteți și lacomi negustori români.
Să le fie de bine!

+

În numele crucii votând, veți pune temelia așezământului agricol care va ajuta gospodăriile voastre.

Votați lista cu semnul crucii, în frunte cu dl dr. Robu, pomicultor și primar șef al orașului Arad!

Problema alcoolismului

Acum câte-va zile, la Academia de medicină savantul profesor Ch. Achard a făcut o comunicare intitulată: Recrudescența alcoolismului. Dămaia sa cu cifre statistice demonstrative, arată că numărul alcoolizilor din spitale și ospiciii a crescut în mod simțitor dela război încoace. Cu această ocaziune semnaleză din nou pericolul social și național propunând ca să se intensifice propaganda antialcoolică cu deosebire printre muncitorii.

Problema e mare și veche! Se credea totuși că prin legea promulgată în timpul războiului care interzice fabricarea absintului, dezastrul fizic și moral produs de puternica otrăvă, va diminua. Speranțele au fost înșelătoare, căci alte băuturi au contribuit de sigur la înlocuirea absintului.

De curând s'e elaborat la noi anteproiectul legii antialcoolice; problema alcoolismului e din nou la ordinea zilei; se scriu articole prin ziare și reviste, se propun măsuri variate pentru atingerea țelului urmărit, dar rezolvarea acestui mari probleme sanitare, nu este așa de ușoară, cum s'ar crede la prima încercare.

Dl ministru de Finașe Vintilă Brătianu, distinsul om de guvernământ, pune mai preus de toate sănătatea publică și merită toată admirația și recunoștința acelor, cari știu cât de importantă este rezolvirea problemei alcoolismului, din punctul de vedere al igienii sociale și morale ca și din punctul de vedere economic și național.

Băutura este veche ca lumea, obiceiul de a bea este așa de îndrăgostit prin datinele strămoșilor ale popoarelor și atât de pătruns în obiceiurile societăților de azi, încât îl înălțăm la fece pas la viața de toate zilele.

S'au scris biblioteci întregi asupra băuturilor și alcoolismului la diferite popoare, problema totuși nu este îndeajuns cunoscută în clasa de sus, iar clasa de jos a popoarelor o igoarează cu totul.

La noi viața a crescut în mod natural

încă din timpurile vechi și găsim cele mai interesante date în scrierile principalilor noștri autori clasici ca: A. Treb, Laurian și N. Bălcescu 1847, Hașdeu P. S. Aurelian 1880, Hurmuzachi 1880, V. A. Urechia, Iorga N. 1899, Taban 1900, Prof. dr. Felix 1901, din cari se vede că au existat în țară fabricațiunea vinului, berei, rachiiului încă din evul mediu și mai târziu se făcea comerț cu țările vecine.

Mai în urmă Prof. dr. Felix, A. Obreja și Mina Minovici, au arătat acțiunea funească a alcoolului asupra organismului și au dus o luptă aprigă antialcoolică.

Dar azi cine nu bea și unde nu se bea? Vinul e strâns legat și de biserică și de biserică. La botzari, la nunți, la înmormântări chiar, se bea după datinele pămintului. La închipuiți-vă azi o nunță sau un botz fără băutura! Dar e adevărat că prea se bea mult? Chiar cei vechi spuneau: *Usum, non abusum!*

La toate sărbătorile mari: la Anul nou, la Paști, la Crăciun, la toate ocaziunile și la toate aniversările de naștere ale familii, la aniversarea căsătoriei, la sfârșitul la toți sfârșii și la toți mucenicii se bea!

Dar se mai bea și în mod oficial ca să zic așa, căci la orice solemnitate inaugurată de clădiri, de școli sau biserici, de monumente comemorative, expozițiuni, magazine industriale noi, căi ferate, poduri, tramvae etc. După terminarea serviciului divin, urmează o gustare!

Când membrii guvernului dela noi sau din alte țări, se duc în inspecțiuni oficiale sau în turnee politice, nu lipsesc banchetele. În epoca alegerilor de pretutindeni, reșita candidaților e în legătura directă cu prinosul adus zeului Bacchus. Dar când vin străinii să viziteze țara în mod oficial, li se oferă mes: și bine-înțeles cu băutura suficientă căci: *„corporis non agunt, nisi soluta!”*

Beau poezii și literații, beau pictorii și

FOILETON

Oglinda fermecată

După o călătorie de câteva ceasuri cu trenul, tinerii soți ajunseră la moșie, unde îl aștepta un argat, o slugă bătrână, care-ți ținea în brațe și-l văzuse crescând pe Sandu Nibianu, stăpânul Păgarășilor.

Tăcărul nu și putea stăpâni plânsul, când se văzu, larăși, sub acoperământul vechii și încăpătoare case părintești. Și însoțit de frumoasa lui tovarășe de viață trecu, la rând, prin toate încăperile, înfiorându-l parca colțurilor acelor ce mai pă-trau, parcă, ecoul celor din urmă pari ai bătrânei lui mame, de curând duce la casa de veci.

Și la urmă dădău într-o încăp-ere mai întințuoasă ca toate, și în care numai lumina oglinzii unui șifonier întindea o dără de lumină.

— Etacul mamei... — șopti tânărul.
Și din ce în ce mai deprins cu înțuierii-cul și lălmășea încăp-erei, se uită cu deamănuntul la lucrăsoarele și puținele podobe d'acolo.

Un înconostas în care lăceau iconișele bătute în aur și argint, vre-o două chipuri ale răposatei și apoi mătuta de toaletă cu micile-i nimicuri, în neorânduirea p'acută în care fusesse lăstate ieri, parcă, de mâinile prietene, — toate deopotrivă le chemau privirile.

Dredată ochii fetei soții se ațuieră pe

rotogolul unei mici oglinzi de mână, cu mânerul dintr-o singură bucată de aur, netezit și ciselat cu fineța de meșteșug a vechilor meșteri argintari.

Poate că era giuvaerica cea mai prețioasă a răposatei, ale cărei scule păstrate cu sfintețe, din vechi, ca și oglinjoara, stăteau închise cu toatele într'un șifonier de lemn de trandafir încrustat cu fildeș.

Cu oglinda aceasta în mână, a murit și mama — șopti tânărul — cum un murit și bunica și străbunica, și toate soțiile moșilor mei. De acum e a ta, cum va trebui să fie a surorii noastre, după ce ne o suna ceasul și noșii, rămânând în stăpânirea celor ce ne vor purta numele, mai departe, în vecii vecilor.

Tânăra femeie apucă oglinda și, răpiti de frumusețea ei, sau, din pricina marelui ei preț familiar, cum s'aruncă o hii în lumina oglinjoarei, șovăi, și, ar fi nicaț pe covor, dacă nu o prindea în brațe soțul ei.

Ah ce frumoasă mă arată! — suspină, când își veni în fire — dă-mi oglinda!
— Cât de frumoasă sunt! își zices într'una admirându și arcuiture de Afrodită ale sprâncenilor și tăietura ochilor și-a gurii de o limepezime de frăsături clasice.
Nu mai putea de mulțumire și după mână, când carotul cafelei și al tutunului

se așternă pe miază, ou se mai putu ține să întrebe.

— De ce m'arată mai frumoasă oglinjoara?

Nibianu mai latinsc un vâltuc de fum și zise:

Să-ți spun taina oglinjoarei, așa cum o știu și eu dela mama, cum și ei i a desvâuit-o soacră sa ș'ășa mai departe.

Zice că unul din străbunii mei după ce se săturase de viața veselă, ce o ducea cu prietenii, se hotărî să se însore. Și cum stare avea cu prisosință și nu voia să și ia o cadă de nevastă, se însură cu o fată de negustor, cuminte dar urlică.

Tocmai după ce încep să se pliticească cu noua sa viață, băgă de seamă el că fugia de nevastă-ss, din pricina urlică-niei ei.

Într-o vânătoare și un chef o ducea cu un vecin de moșie, burlac și berbant lucru mare. Așa că zilele de-arândul nu i se stia de urmă, și nopți întregi biata lui nevastă și le petrecea plângând și rugându-se.

Banca Generală

(1568) a județului Arad Soc. Anon.

Arad, Strada Alexandri No. 1. Telefon 8-34.

Face orice fel de operațiuni de bancă și bursă pentru țară și străinătate

Primește depozite spre fructificare.

Scout, reescont, incasări și plăți în toată țara.

Scrisori de credit asupra țării și străinătății.

Imprumuturi pe gaj de mărfuri și efecte etc.

Schimb de monede.

Atelierul de fotografie a lui **GEZA NAGY** din Bul. Regina Maria Nr. 8. pregătește fotografiile de artă, pasteluri și mărește fotografiile pe prețuri redusă. (1269)

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare

S. A. Arad

Direcțiunea Generală: București Str. Lascăr Catargiu 11. Uzine: Arad.

Adresa telegrafică: Vagonaștra București. Vagonaștra Arad.

Scrisori București: Casa postală 136. Arad: Calea Aurel Vlaicu.

Autobuse, camioane pentru 3 tone încărcătură. — Cisterne automobile, 3350 litri capacitate. — Automobile cu pompă de incendiu. — Automobile stropitoare. — Strunguri de precizie de 1000, 1200 și 1600 mm. — Prese cu excentric. — Grupuri electrogene, mașini de găurit până la 35 mm. — Motoare cu benzină. — Locomobile. — Ferăstrae cu motor de benzină. (1629)

Oferte și devize la cerere.

Francisc Novák tapetar (1420) Arad, Piața Catedralei (Thököli tér) No. 6

Vizitați! Vizitați! Croitoria și postăvaria tinerimei elegante

N. ARITON, Str. Bucur Nr. 14.

Confectionează cu multă eleganță costume civile, militare, precum și taioruri pentru dame, croiala ireproșabilă posedând în permanență stoffe engleze și franceze cu **prețuri ce desfid** orice concurență. (1477)

Încercați spre a vă convinge!

Aranjamente de apeducte și canalizări, delatele cele mai simple până la cele mai decorate, punctual confectionate, pe prețuri so-

IOAN KAREL ARAD, STRADA EMINECCU No. 33. (1505)

Preliminări de prețuri și proiecte. :: Tot acolo se află de vânzare 2 electro-motoare.

Uzinele de turnat alamă primește comenzi în ce privește turnarea pieselor din alamă și executarea lor specială, pe prețuri moderate.

„KAIRUF“ Fabrică de tablă de fier și de piene din alamă Arad, Strada Eminescu Nr. 33. (1506)

Crema de ghetă „VULTUR“ (neagră, brună, albă, galbenă și roșie) se capătă din nou în calitate inecșionabilă în toate prăvăliile de specialitate. oooooo (1600)

sculptorii, beau autorii dramei și artiștii, fie ca să se inspire fie a să să-bătorea că succesul operelor desivărite sau succesul interpretărilor actori. Bea munitorul ca să capete putere la lucru, bea registratorul când a cumpărat sau când a deslăsat marie, căci așa e aldimășul! Și așa mai departe.

Dar au bătut oamenii geniali, celebrii la diferite popoare și ale căror opere au rămas nemuritoare.

Beția a detriorat pe *Edgard Poe*, pe *Charles Baudelaire* pe *Hoffmann* ca pe mulți alții.

Dar cine nu a citit pe *Alfred de Musset*? Iatze 1810—1857 a răsărit, a strălucit și s'a stins în mizerie din cauza beției. În liceul Henri IV făcuse studii strălucite. Apoi a dus o viață dezordonată și desfrănată când avu norocul să cunoască pe *Georges Sand*. Dragostea înfocată pentru marea scriitoare se aprinse; iar după plăcere sublimă ca întotdeauna, durerea și întăstarea! Fiecare din ei au desis acest palpitant episod al vieții lor. *Musset* în: Confession d'un enfant du siècle (1836) și *Sand* în: *Eile et lui* (1859).

Alfred de Musset după ecea perioadă de viață dezordonată, devenise un om serios și un mare poet, stucii a scris *Nuit de Mai*, *Nuit de Decembre*, *Nuit d'Avout* și *Nuit d'Octobre* (1835—1837). Apoi căzu din nou la darul beției care-i detrioră și talentul și viața.

Poeziile admirabile și comediile sale: *On ne badine pas avec l'amour* și *Il ne faut jurer de rien* etc. l-au ridicat până în Academie. Totuși viața din ultimii ani fu așa de mizerabilă din cauza băuturii dupăcum ne spune *Audic*, încât la înmormântarea acestui genial poet (1857) nu erau mai mult de treizeci persoane.

Iată unde duce alcoolul!

Băutura degradează pe om și distruge organismul înainte de vreme.

Poporul știe răul ce rezultă din beție când spune:

*De când beau rachiu de prună
Nu mai port căciula bună
Nici nevastă cu cunună.*

sau

*Eu te beau vine de bur
Și tu mă faci om nebun!
Eu te beau vine că-mi place!
Tu de subă mă desbraci!*

Dar totuși îi place să petreacă.

*Ia-mă Doamne și mă lasă
Unde-s neveste frumoase
Și bărbății duși de acasă.
Ia-mă Doamne și mă pune
Unde o fi rachiu de prună
Și nevetele mai bune.*

Efectele dezastruoase ale alcoolului au fost de mult studiate de către fiziologii și medici savanți.

Alcoolismul acut se întâlnește mai dea în clasa de jos a poporului când omul se îmbată, se ceartă, omoară etc., dar *alcoolismul cronic* atât de grav și nebănuit în aparență se întâlnește din nenorocire în toate clasele sociale: „*el poate fi îmbrăcat în zdrențe, în haine negre și în frac, în diferite uniforme de gală și în rochi chiar de mătase*“, dupăcum am arătat întruna din conferințele mele la Ateneul român.

Mizeria fizică, morală și materială, care rezultă din beție, împreună cu toate consecințele familiare, sociale și naționale au fost perfect formulate în următoarele concluziuni ale Academiei de medicină din Paris în sesiunea din 17 Februarie 1908 propuse de *Prof. Debove* și *dr. Faisans*:

„Alcoolismul este intoxicațiunea cronică, care rezultă din uzul obișnuit alcoolului chiar atunci când omul nu se îmbată.
„Este o mare greșală a crede că alcoolul e necesar muncitorilor cari se dedau la

munci oboșitoare, că predispuie la muncă sau că repară și întărește puterea. Excitațiunea artificială pe care o produce, trece repede, urmează apoi depreziunea nervoasă și slăbiciunea. La realitate alcoolul nu e necesar nimănui și e vătămător pentru toată lumea.

„Obiceul de a bea rachuri, d-ee repede la alcoolism, dar și băuturile zise igienice conțin alcool, nu este decât o diferență de doză.

„Cel care bea zihii o cantitate prea mare de vin sau de bere, devine slocolic în mod așa de sigur ca și cel care bea rachuri.

„Băuturile așa zise aperitive, liqueururile aromatice (absintul, menta, melissa, etc.), sunt cele mai periculoase pentru că în afară de alcool, conțin esențe cari sunt otrăvuri puternice.

„Obiceul de a bea, atrage după sine lipsa de atențiune pentru familie, uitarea îndatoririlor sociale desgustul pentru muncă, deci mizeria familiei, apoi hoția și crima.

„Obiceul de a bea duce pe om la spital,

căci alcoolismul produce boalele cele mai ucigătoare, ca: paraliză, nebunia, boalele stomacului și ale ficatului, hidropisia etc.

„Alcoolismul este una din cele mai frecvente cauze cari fac să apară în organism, tuberculoza.

„Alcoolismul complică și agravează toate boalele acute, febra tifoidă, brucea, sau pneumona, cari la un bolnav sobru s'ar fi terminat prin vindecare; omoară repede pe alcoolici.

„Obiceul de a bea al părinților cade asupra copiilor. Dacă copiii născuți din părinți alcoolici au trăit câteva luni, sunt apoi amenințați de idiotie și de epilepsie, sau morb de meningită tuberculoasă, ori mai tâziu de frizie.

„Pentru sănătatea individului pentru existența familiei, pentru viitorul Patriei, alcoolismul este unul din cele mai teribile flagelle“.

Iată iocana fidelă a alcoolismului pe care toți cetățenii trebuie să o cunoască.

Dr. C. Poenaru Căplescu

Cronica externă

Gravitata șomajului din Englitera

Arad, 14 Aug.

Da, cei fără de muncă au tradiție în Londra.

Ziarele vechi, revistele ilustrate din pod ne vorbesc și arată cortegiile celor fără de muncă fie la adunări de protestare fie la poalele lui Trafalgar-Nelson's Monument.

Înainte de războiu însă cei fără de muncă nu erau semnul marasmului industriale. Nu reprezentau decât fărâmițele inutilizabile a unei formidabile populațiuni urbane. Nu erau decât contrastul izbitor al prosperității generale.

După începutul ostilităților, cei fără de muncă s'au recrutat fie pentru armată, fie pentru uzinele militare, proletarizându-se cu totul.

Imediat după războiu situația se agravează. Armata eliberează, uzinele reformându-se, concediază, cei fără de muncă se dublează, triplează și sunt într-o continuă ascendență.

Această creștere află explicarea și prin faptul că viața de tranșee și bucuriile postbelice au desobscinuit o mare de oameni dela o muncă regulată sistematică și obscură. Alții au crezut că patria recunoștoare trebuie să-i susțină, iar alții s'au înșăsat prinși în mrejele criminale ale propagandei comuniste.

Aceste în 1921, când industria britanică suferea de conjuncturi când fabricanții reduceau muncitorii ori zilele de lucru, s'au închideau cu totul, ori în fine reduceau salariul e la cele dinainte de război și au fost ca urmare greve multe și ample, în special miniere.

Criza a înaintat încet dar sigur și cu ea în proporție directă numărul celor fără de muncă.

Zăgazele însă pare că sau rupt în acest an și după cum am arătat deja într-o cronică recentă numărul șomajilor a trecut în zilele aceste peste suma fantastică de două milioane. Două milioane oameni capabili de muncă trăiesc din indemnizațiile guvernului și ziarele atreine de azi ne aduce vestea că o nouă sumă, de 10 milioane lire sterline s'a votat pentru minterii fără de lucru. Două milioane de oameni în contul contribuabililor!

A fost și este cindată intervenția statului în țara clasică a principiului liberal *laissez-faire*. Na era însă altveea de făcut când muncitorii nici patronii nu purtau vina suferinței nefaste. Supraproducția și maras-

mul comercial aproape universal explicau intrucâtva necazurile Britaniei dar cu toate aceste cauzele nu erau nici exterioare nici trecătoare, ele erau cu mult mai adânci și în consecință, cu mult mai grave.

Nu există, și foarte cu greu se va stabilii un acord între patronii și muncitorii.

Patronii persistă în credința că cu paliative și asanări temporare pot schimba situația, muncitorii păstrează încăpățănarea stupidă ce le-o dictează organizația sindicală.

Nici unii nici alții nu sau convins încă că suntem în noua etapă de economie publice și că invențiile recente cauzează perturbățiuni în acel organism economic al țării care n'a ținut pas cu evoluția.

Așa de pildă în criza minieră, proprietarii nu vor să știe că în urma utilizării tot mai mare a „hullei albe“ (forța hidrolică) prețul cărbunelui scade. Sau și dacă sunt nevoiți să ia act despre aceasta, atunci reduc prețul, nu pe contul lor ci pe cel al muncitorilor. De aci apoi până la șomaj nici un pas nu e. Iar șomajii minierilor nu e glumă. Azi sunt 300.000 minieri șomani și din 640 mine 500 închise. Adăugați la aceasta catastrofa coșurile din cari numai ese fum din cauza aceasta ca să vedeți clar dezastrul din Englitera.

Dar continuăm.

Schimbul cu strălucătatea desavantajos pentru întreaga industrie britanică e potențial de debuseși precar cel are cărbunele în Franța și Italia cari introduc tot mai intensiv forța hidrolică în uzine și căs ferate.

Utilizarea petrolului și păcurei esutei ca și combustibil să răspândește tot mai mult.

Cu un cuvânt ajungem acolo de unde am pornit. Trebuie schimbată întreaga organizație. Dar a schimba radical organizațiunea unei industrii așa esențiale într-o țară așa de industrializată ca Englitera, înseamnă transformarea economiei întregi, ba și mai mult, răsturnarea actualului statut social. Iată un lucru care se anunță deja. Altă scapare nu e. Sau paraliză completă a industriei englezești, sau revoluțiunea muncitorilor, sau schimbarea organizațiunii la detamentul celor mi puțin și mai puțin nepuși la sulcări. — adică a patronilor.

(k-8).

milostivi de ea și începutu s'o mai răreaacă cu zăiafeturile și umbrelul ouănău.

Că nevastă-sa, biata de ea, nici o vorbăliță nu bleoștea, când se întorcea acasă, după cine știe câte zile de hoinăreală, și de milă și de rușine începutu s'o iubească cu adevărat, de-i creștea inima bietii femei.

Pentru că nu-i mai era așa de urită și din ce în ce stătea mai cu drag acasă, ne mai eșind din cuvântul nevesti și și rupând o cu toate prietenile rele de mai înainte.

Începu să fie fericit și nu se temu să și arate gândurile și femeii lui, spunându-i ceace nu-i mai spusese niciodată:

— Îmi ești mai dragă și mai scumpă decât orice pe lume și să mă ești că am răstăcit atât și am întârziat să te prețueac, după sufletul tău, mai frumos ca toate sufletele!

Ea, nu mai putea de fericire și de aceea se dădea și mai mult, cu tot sufletul, face-riilor de bine ce-i adusea acasă bărbatul.

I se părea că rugămintele celor mulți și celor multe, ajutate de ea, milostiviee cerul și gonise urăto și sila din inima eiului ei.

Însă în adăncul sufletului păstra o amărăciune:

— Dacăș fi nițel mai frumoasă! oftă închizându și jstlea în ea, fără însă să poată scăpa de acest gând mistuitor.

Chinată de gândul aceia stăpânitor, într-o noapete dete frăul liber jalei din ea, tânguindu-se:

— De ce n'a fost să fiu și eu mai frumoasă!

Deodată se deslău par'că peretele etacului și înainte-i apăru o zână, mai frumoasă ca tot ce-i mai frumos pe lume, zicându-i:

— Nu mai plânge! Eu sunt ocrotitoarea celor ce suferă în făcere. Facerile tale de bine m'au hotărit să și arăt și eu puterea mea. Deaceia și-am adus o oglindă ce-ți va hărăzi tocmă ceace-te sileste să plângi. Nu mai plânge, ci caută în vechia ladă din pod, unde vei găsi darul meu...

Și dispăru frumoasa zână, iar femeia se frecă în ochi, să vază dacă a visat sau un și, după ce se desmeteci puțin, păs, păs, pe făcute se furisă în pod unde dete peste un vechi tron, plin cu vechituri și amintiri ale familiei prin care începutu să scootească.

Tocmă la fund, într-o cutie de piele, găsi o oglinojară rotundă, de aur, în care cum se uită, leșină.

Când își veni în fiere luă repede oglinda scoborî scara și băși în etac, unde se încuie, uitându se și ne mai îndurându se să lase din mână prețiosul giuvaer.

Se petrecea o adevărată minune: limile se rotunjeau, galbeșea obrazilor pierdea, ochii căpătau o strălucire de tinerete și toate coșurile și liile neplăcute, se topiau și se lmprezeau, de i se schimba chipul de-abinelea, părăndu i se că e o frumoșete cum nici nu visase vre-o dată.

De atăta fericire ce-i năpădi sufletul se schimbă cu adevărat, începând mulțumirea să-i înroșească obrazii și fericirea să-i sprindă privirile.

Așa că bărbat' su vâzând-o din ce în ce mai fericită și mai plăcută, trebui într-o bună zi să-i descopere taina.

Iar ca, de atăta bucurie, hărăzită de mica oglinojară, nu se mai despărți de ea, cerând să i-o lase în mână, până în clipa din urmă. Se bucură astfel că se vede acolo așa cum era sufletul ei și lăcă, cu limbă de moarte, ca neam de neamul ei, toate femeile,

să păstreze până în ceasul cel de apoi, giuvaericaa aceasta, pe care am moștenit-o și noi dela mama, cum o vor moșteni dela noi, copiii noștri, ca pe o sculă purtătoare de noroc.

N. Pora.

Literare.

Cântec

*Răsărit de lună plină,
Spune-i mândrii ca să viad
Cât na cad ninsorile,
Cât is albe florile,
Cât dacă s'or innegri,
Dragostea nu va mai fi.*

*Sonae-i mândrii că n'am cul
Rosmarin în păr să-i pui
Cine l poartă 'n cămătoare,
Dragostea lui na mai moare;
Rosmarin sub crengi de crâng
Toate mândrele te strâng,
Nasai mândruțu mea
Și a cules o floare rea,
A strâns floarea spinului,
Inima streinului.*

*Răsărit de lună albă,
Pune-i mândrei mele salbă,
Nu din chicură de stete,
Ci din lacrimile mele
Căci îi ninge iarna 'n față
Și sară și dimineață,
Plamburii is zările
Zările, căările,
Vineții răsările,
Galbene pădurile...*

Const. A. Simașcu.

Contra celor cari ne insulta

Sub acest titlu ziarul Satu Mare publica urmatoarele:

Ieri seara s'au adunat la Casina romani numerosi intelectuali, cari au protestat contra preotilor dela ziarul „Reunkivali Ujsag”, ce au adus in numarul trecut o ploaie de insulte si calomnii tarii. Nici Regina Romaniei n'a fost cratata. S'a hotarit inaintarea unui memoriu guvernului si lansarea unui manifest catre populatia maghiara pentru a i se arata cine sunt acei ce au inceput sa faca agitatie, cari apoi ar creia mari neajunuri acestei populatii.

Dam mai jos cateva informatii culesse din No. 3 din 9 August al numitului ziar:

„In timpul Campionii ard de cateva zile sondele. S'a facut lumina in Regat.

„Pe campul de aviatie dela Cluj a cazut un locotenent si un pilot cu avionul. Ei au scapat ca prin minune. Sunt invatati deja a cida.”

„Patrule de jandarmi cari umblau dupa banditi erau cat pe aci sa-l impuste pe ministru Anghelescu, pentru ca nu a vrut sa se opreasca pe loc cu automobilul si astfel l-au luat drept bandit... Mistralul Tatarscu

a dat dreptate jandarilor atunci cand: s'a plins Anghelescu...

„D. montarea statuii honvezilor la Arad merge incet. Nu s'au aflat muncitori maghiari. Dar si Romanilor li-e frica de dahlul razbunator al honvezilor (dorobantii din Ungaria).

„Pudela (sifelul purtat in brate) reginei Maria n'a fost lasat sa intre in Anglia, pentruca legea Angliei nu lasa importul caninilor. Ce sa i faci? In Anglia legile sunt in vigoare si pentru regine etc. etc.

Aceste crampeie nerusinate apar sub ceuzura civila si militara. Aceste crampeie nerusinate lsi bat joc de tot ce e romanesc:

Regatul este infatisat ca o tara plina de intunec.

Aviatia noastra este lusa in zeflema.

Ministru Aughelezu e facut bandit. Romanul e prezentat ca un las care se teme de razbunarea honvezilor. Inusi Regina noastra e batjocorita si legile tarii la fel.

Ce masuri vor lua autoritatile din Satu-Mare contra preotilor catolici cari redac teaza stiri ce cele de mai sus?

Valute:

Napoleon	7 30	—
Marci	45	—
Leva	135	—
Lire otomane	110	—
Sterline	930	—
Francezi	9 60	—
Elvetieni	37	—
Italieni	720	—
Drachme	350	—
Dinari	350	—
Dolari	191	—
Marca poloneza	34	—
Coroane austriaca	28	—
maghiara	27	—
cehoslovaca	5 85	—

x - In Cinematograful **Ma-lul Muresului**, Duminea si Luni numai 2 zile va rula „**Samsone pe Cometa**” mare atractiune cu cunoscutul star de cinematograful Luciano Albertini in rolul principal. — Ca adaus va premerge acestui program „**Ispravile lui Mutunache**” comedie hazlie.

inceperea la orele 9 1/2 precis.

De Marti, 18 l. c. incepand va rula „**Pietro Corsarul**” cu Paul Richter in rolul principal.

Atelierul **JEANETTE MOHR** se afla in Piata dentistei **Luther 3.** Rog atentiea onor. Public asupra adresei. 66 (1368)

Romania.
Comitetul Scolar Județean Arad
No. 1216/1925 (1596)

Publicatiune.

Se aduce la cunoștință generală, ca în ziua de 10 Septembrie a. c. ora 10 a. m. se va ține o nouă licitație publică cu termen scurt, în localul Prefecturii Jud-ului, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de transformare și reparații a edificiului școlare din comunele Pecica-Maghiară, Zărand, Vârșandul-Vechiu, Ghiulița, Nădlac și Conop.

În baza devizelor verificate din partea Serviciului de Poduri și șosele, speșele de reparare sunt: la Pecica-Maghiară 450.000 Lei, la Zărand 97.000 Lei, la Vârșandul-Vechiu 220.000 Lei, la Ghiulița 27.060 Lei, la Nădlac 205.0000 Lei și la Conop 60.000 Lei.

Licitatiunea se va ține în conformitate cu legea contab litatii publice (art 72-83) și cu condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice și cu oferte închise și sigilate pe cari concurenții le vor înainta comitetului școlar județean.

Dnii concurenți vor depune odată cu oferta și o garanție de 6% la valoarea lucrărilor în numerar sau în efecte garantate de stat.

Devizele, planurile relative la aceste lucrări se pot vedea în biroul Comitetului școlar județean la Prefectura Județului și la Comitetele școlare rurale respective, în zilele de lucru între orele 10-12 din zi.

Arad, la 4 August 1925.

Președinte, Prefect,
Inspector General Administrativ:
(ss) **I. Georgescu.**

Secretar: (ss) **V. Spătaru.**

La ministerul de agricultură și domenii s'a luat o consfățuire în cabinetul d lui sub-secretar de stat Ciprianu, în vederea ultimelor dispoziții relative la participarea României la expoziția internațională a Orientului dela Lemberg.

Delegații noștri la această expoziție vor fi d nii inspector general Voronca și inspector Sebastian.

Vagonul cu obiectele ce vom expune va pleca spre Polonia în ziua de 21 August.

Devizele și valuta.

Rad or, 11 August.

BURSA:		
Zurich	Deschiderea:	Inchiderea:
Berlin	12256 25	12262.50
Amsterdam	207.10	207.15
New-York	515.—	515 —
Londra	2501 50	2502 —
Paris	2405 —	2405 —
Milano	1860 —	1860 —
Praga	1525 —	1525.—
Budapesta	72 50	72.50
Belgrad	922 50	922 50
București	265 —	265.—
Varșovia	93 50	93 50
Viena	72 50	72 50

Cursul devizelor București

pe ziua de 14 August 1925.

Paris	9.10
Berlin	—
Londra	945.—
New-York	194.—
Italia	705.—
Elveția	37 90
Viena	27 30
Budapesta	—
Praga	5.78

Economice.

Expoziția generală și Târgul de Mostre Chișinău

Pentru cei ce doresc a participa

Se aduce la cunoștință următoarele celor doresc a vizita între 15 August și 30 Septembrie a. c. Expoziția Generală, și Târgul de Mostre Chișinău la care participă 64 instituțiuni de Stat, 412 fabrici din țară și străinătate și peste 1400 de producători agricoli, viticoli, horticoli și crescători de animale și păsări.

1. Pentru a beneficia de 75 la sută reducere pe CFR dela 13 August la 5 Octombrie c. vizitatorii vor cere, fără nici o legitimație specială 1/2 bilet de tren, dela orice stație din țară, pentru Chișinău, urmând ca cu viza Expoziției, ce se face pe jumătatea de bilet, să se inapoieze gratuit.
2. Prin serviciul de cartiere s'au pus la dispoziția vizitatorilor peste 3 mii camere cu 1 pat și 2 paturi, al cărui cost variază între 50-100 lei.
3. Un serviciu special de trăsuri și automobile funcționează dela gară la Expoziție și inapoii precum și pentru excursiuni la întreaga Basarabie.
4. S'au luat măsuri ca tarifele restaurantelor să nu fie scurte.
5. Pe timpul cât va fi deschisă Expo-

O Expoziție de produse în stil românesc

Se deschide la București între 25 August și 10 Septembrie

Societatea Pentru Ocrotirea Tinerelor Fete din București organizat sub conducerea d-zei Clotilda general Averescu, a expoziție națională de produse în stil românesc în Parcul Carol, între 25 August până la 10 Septembrie.

În pavilionalele din parc se vor expune obiecte lucrate în stil românesc ca: cusături, broderii, covoare, și obiecte de lemn sau ceramică, etc.

Biletul pentru vizitarea expoziției costă lei 42. — și posesorul participă și la tragerea premiilor de circa jumătate milion, constând dintre un automobil „Ford”, un dormitor de palisandra, o sufragerie din lemn almat, cusături naționale în valoare de 60.000 lei și alte obiecte.

Pe lângă biletul de mai sus s'au mai pus în vânzare și bilete a Lei 105. — la cari sunt anexate certificate de călătorie cu 75% reducere pe C. F. R. dela orice stație din țară până la București și înapoi.

Beneficiul ce se va realiza din vânzarea biletelor va servi exclusiv la terminarea clădirii căminului studenților Spira Haret din București, care din lipsa de fonduri stă ne încheiată.

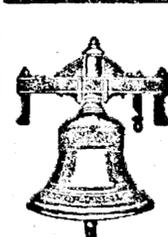
În vederea scopului urmărit, suntem convinși că toți locuitorii țării ne vor da concursul pentru aducerea la bun sfârșit a acestei opere.

Atelierele și particularii sunt rugați a expune țesături, broderii, covoare și obiecte de artă în lemn sau ceramică, etc.

Târgul din Bratislava

Camera de Comerț și Industrie comunică, că în timpul dintre 23 August-3 Septembrie 1925 se va ține la Bratislava un târg împreună cu o expoziție de grădărit. Vizitatorii cari se află în posesiunea unei legitimațiuni a târgului se bucură de o reducere de 33% la călătorie pe căile ferate cehoslovace. Legitimatiunile, cari vor purta stampila consulatului cehoslovac din Cluj, se pot primi la acest consulat în contra achitării

Fondat în 1840. Fondat în 1840.

Frederic Honig
turnatorie de clopote :: Arad, Str. Batișu Nr. 10-21.

Iși ofere spre vânzare clopotele sale brevetate din material prima calitate. (1595)

FRANCISC FOGEL corfar în Arad, Str. Ioan Calvin Nr. 5

Ofere cu on. Publici din localitate și județ. produsele sale, inuș grinzite, ca corie: pentru călătorie, de mână, pentru haine și flori. Mese pentru flori, mobilă implatie de Ilagoria, grădina, garnituri întregi. Coșuri și lese implatite pentru trăsuri, pe prețuri convenabile. Asortiment bogat în corfe simple și elegante. (1496)

Salonul de coafor și manicur pentru femei **Prosenszky Iosif** se află în Arad, pe Piața Luther No. 3. Manicură higienică, se servește pe prețul de 15 L. s. l. (1404)

Mica publicitate

Se caută o guvernantă, care să cunoască bine limba germană la doi băieți mici. A se adresa: Strada 29 Decembrie No. 8.

Doamnă! Unde vă coafați și faceți man-cura?

În Salomul „MITU” cel mai modern și elegant salon de coafură și manicură de doamne și domni.

Pentru ce?

Fiindcă acolo mă servește prompt, bine și curant.

Arad, Str. Eminescu 3. (1624)

Caut un tinăr absolvent de 4 clase liceu, perfect în limba română și cunoscând alte limbi ale țării, pentru lucrările birourii

MAXIM I. VULCU
fabrică de șuruburi, societate în nume colectiv
Arad, Strada Colonel Pauli, anu Nr. 10-12. (1641)

Cumpărați pe prețuri avantajoase, oroloage și bijuterii la firma: **CSÁKY**
Arad, vis-à-vis de Primărie, n Atelier propriu de gravură și reparări. (1639)

lapte bun încercați și a consuma cumpărați lapte dela „Corvin” lăptăria „Corvin” Strada Matei Corvin No. 1. (f. Hunyadi-u.) (1320)

Arhitect diplomat **T. CIOBAN**
construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Executa tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biroul: Strada Romanului Nr. 7.

Manometri de aparate pt. măsurare pregătește și primește reparații mecanice **Gaspár** Arad, Str. Horia (f. Széchenyi-u.) Nr. 1. :: Aparatele trimise pt. reparare provăzute cu verificarea Statului în cel mai scurt timp se inapoiază. 0000 (1402) Telefon Nr. 315. Telefon Nr. 315.

Frații Fleischer Arad, Strada Russu Șiriana (f. Avilich Lajos-u.) No. 75.
fabrică de mobilă din fier și alama oferă mobilă sală pregătite din fier, sau alama, aranjarea cu mobilă a spitalelor și a sanatoriilor, pregătește rețele din sârmă cu cadru din lemn pentru paturi p prețuri moderate. Depozit mare de paturi din fier și alama pentru copii. (1390)

Francisc Hagyak, lăcătuș Arad, Str. Mărășești.
Pregătește în soial acest de meserie ori și ce fel de comenzi ș. a.: porți decorate, polouri, garduri din fier pt. morminte, grătare, de spionaj, mașini de încălzit (cupitoare) din material de prima calitate, confecționate punctual pe prețuri eftine. — Primește reparări. (1493)

Ghete moderne pt. bărbați femei, și băieți din material de I-a calitate confectionate ține depozitate și pregătește pe prețuri foarte moderate **Czernoczki Mihail** pantofar de lux, Arad, str. Eminescu 30 (Deák F.-u.) (1456)

În atelierul meu de **tâmplărie de modele** aranjat cu puteri mecanice primese comenzi, în ce privește pregătirea de modele după deseneuri, sau după modele turnate din fontă, cu cei mai mare precizitate pe prețuri foarte moderate. Primește ori ce fel de prelucrare a lemnului, lucrări în masă a articolelor, strungirea lemnului și reparaturi

IOAN SCHILLER, tâmplar de modele :: ARAD, Strada Simeon Balint No. 15 (fost Dessewffy-u.) (1370)

Sanatoriu de biciclete în Arad, Strada Mărășești (f. Kossuth-u.) G. Primește comenzi noi, reparări de biciclete și repararea specială a acestora. **Ioan Sambura** cumpără și vinde biciclete, biciclete moțoare, mașini de cusut. Permanent depozitate cauciucuri și piese de biciclete. (1460)

Târg de 14 zile în Arad la firma de „**Galanterie ORIENT**” unde postavuri și mașină de spălat se vinde pe prețuri foarte reduse. (1462)